

Một vài nét về công tác hệ tư tưởng của Đảng Cộng sản Trung Quốc thời đại mới

ThS. NGUYỄN XUÂN DẦN

Đài Tiếng nói Việt Nam; Email: danvov@gmail.com

Tóm tắt: Quan điểm về công tác hệ tư tưởng (CTHTT) và lãnh đạo CTHTT đã sớm được nêu ra kể từ khi nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được thành lập. Song, đứng trước bối cảnh mới nhất, là kể từ Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc đến nay, với vai trò là người đứng đầu của Đảng, Tổng bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc tiếp tục nhấn mạnh vai trò quan trọng của công tác hệ tư tưởng hơn bao giờ hết. Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn xác định, công tác hệ tư tưởng của Đảng là nội dung quyết định sự sống còn của sự nghiệp xây dựng [chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới], điều này tiếp tục được Tổng bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình nhấn mạnh từ Đại hội XVIII. Kể từ Đại hội XX của Đảng Cộng sản Trung Quốc, công tác hệ tư tưởng một lần nữa được khái quát và nhấn mạnh: [Công tác hệ tư tưởng là công tác nuôi dưỡng chỉ hướng vì đất nước, đúc hồn vì dân tộc. Nắm vững quyền lãnh đạo của Đảng đối với công tác hệ tư tưởng toàn diện, củng cố và làm lớn mạnh dư luận, tư tưởng chủ đạo, phấn đấu tiến lên thời đại mới] Đây cũng chính là nội dung quan trọng của công tác xây dựng Đảng về hệ tư tưởng.

Từ khóa: Đảng Cộng sản Trung Quốc, công tác hệ tư tưởng, thời đại mới.

1. Quan điểm chỉ đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc về thực hiện công tác hệ tư tưởng

Trước thềm Đại hội XIX, tổng kết 5 năm thực hiện nhiệm vụ được xác định trong Đại hội XVIII, về CTHTT và lãnh đạo CTHTT của Đảng, khi nêu ra cơ sở lý luận của tư tưởng về những nội dung căn bản sau:

[Bốn ý thức: ý thức chính trị; ý thức đại cục; ý thức hạt nhân; ý thức noi theo;

[Bốn tự tin: tự tin đường lối; tự tin lý luận; tự tin chế độ; tự tin văn hóa;

[Hai bảo vệ: bảo vệ đến cùng hạt nhân Tổng Bí thư Tập Cận Bình; bảo vệ đến cùng quyền uy và lãnh đạo thống nhất tập trung của trung ương.

Từ phương diện lý luận có thể thấy, sự tự tin bất nguồn từ sự chỉ dẫn của chủ nghĩa Mác và sự sáng tạo lý luận tiến cùng thời đại⁽¹⁾. Khẳng định và điều này, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc trong lễ kỷ niệm 200 ngày sinh của C.Mác đã chỉ rõ: [Hai thế kỷ đã trôi qua, xã hội loài người đã trải qua những thay đổi to lớn và sâu sắc, nhưng tên tuổi của C.Mác vẫn giữ nguyên được sự tôn kính của mọi người trên khắp thế giới, và học thuyết của C.Mác vẫn luôn tỏa sáng giá trị chân lý chói lọi] [Trong

lịch sử nhân loại, không có học thuyết tư tưởng nào có ảnh hưởng sâu rộng đến nhân loại như chủ nghĩa Mác] Chủ nghĩa Mác, với tư tưởng khoa học của nó đã trở thành cơ sở xây dựng niềm tin của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Trên nền tảng của chủ nghĩa Mác, Trung Quốc có đầy đủ cơ sở lý luận để tiếp tục tự tin bước vào kỷ nguyên mới của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Với sự tự tin trước hết về lý luận đó, cũng chính là cơ sở để đấu tranh không khoan nhượng với những tư tưởng đối lập và thù địch. Trên cơ sở đó, Tổng bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình nhấn mạnh: [Toàn Đảng phải kiên định tự tin về đường lối, tự tin về lý luận, tự tin về chế độ và tự tin về văn hóa. Thế giới ngày nay, nếu có thể nói chính đảng nào, quốc gia nào, dân tộc nào có đủ sự tự tin, thì đó là Đảng Cộng sản Trung Quốc, nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa và dân tộc Trung Hoa]

Hiện tại, Trung Quốc phải kiên định [Bốn tự tin] để giành thắng lợi vĩ đại của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới, trước hết phải kiên định với sự tự tin của Đảng cộng sản Trung Quốc. Đảng Cộng sản Trung Quốc có đủ lý do của sự tự tin, bởi Đảng Cộng sản Trung Quốc là người đặt nền

tăng xây dựng nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, người lãnh đạo sự nghiệp phục hưng vĩ đại của dân tộc Trung Hoa⁽²⁾.

Trong lãnh đạo CTHTT, Đảng Cộng sản Trung Quốc còn nhấn mạnh nội dung cụ thể như: Công tác tư tưởng đã được thực hiện tốt hay không còn phụ thuộc vào công tác kiểm tra, giám sát (tuần thi). Đối với những hậu quả xấu dẫn đến từ việc không làm tốt công tác ý thức hệ, phải nghiêm túc truy cứu đến cùng trách nhiệm của người đã gây ra. Trong Báo cáo của đoàn kiểm tra, giám sát của Trung ương luôn nhấn mạnh đến những nội dung chủ yếu với quan điểm yêu cầu như: □Có thực hiện đến cùng chế độ trách nhiệm đối với công tác tư tưởng không□ □Thực hiện chế độ trách nhiệm công tác tư tưởng□ □Phải xử lý quan hệ giữa vận dụng các biện pháp thị trường cho phát triển ngành truyền thông với nắm vững mặt trận hệ tư tưởng của Đảng□

Để có cơ sở xây dựng nội dung công tác này, ngay từ khi đi vào triển khai quán triệt tinh thần Đại hội XVIII, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã nhấn mạnh đến công tác đảm bảo □an ninh văn hóa□⁽³⁾. Đặc biệt trên mặt trận đấu tranh tư tưởng lý luận bảo vệ chủ nghĩa Mác, ở Trung Quốc trong một thời gian, một số phần tử đã sử dụng nhiều chiêu bài khác nhau để đưa vào một số lý thuyết phi Mác - xít và thậm chí chống Mác - xít vào Trung Quốc. Họ ủng hộ chủ nghĩa xã hội dân chủ, chủ nghĩa tân cổ điển,.. được giá trị phổ quát, hồng đề □thay thế□ chủ nghĩa Mác và thậm chí đưa ra cái gọi là □cải tạo□ chủ nghĩa Mác, từ đó thay đổi định hướng của chủ nghĩa Mác và cấu trúc hệ thống chính trị của hệ tư tưởng Trung Quốc. Hơn nữa, không ít người còn ủng hộ quan điểm cho rằng □lý luận chủ nghĩa xã hội đã lỗi thời□ Vì vậy phải thay vào đó các hệ tư tưởng phương Tây, và đi đến xóa bỏ chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc⁽⁴⁾.

Tiếp tục khẳng định về tầm quan trọng của CTHTT và lãnh đạo CTHTT, trong Báo cáo chính trị Đại hội XIX⁽⁵⁾, tổng kết CTHTT và nội dung triển khai của nó, Văn kiện nêu rõ, *xây dựng văn hóa tư tưởng giành được tiến triển to lớn*. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với CTHTT, sáng tạo lý luận của Đảng được thúc đẩy toàn diện; vai trò chỉ đạo của chủ nghĩa Mác trên lĩnh vực hệ tư tưởng được thể hiện rõ nét; chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc

và Giấc mơ Trung Quốc đi sâu vào lòng người; giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa và văn hóa truyền thống ưu tú của dân tộc Trung Hoa được nhân lên rộng rãi; các hoạt động xây dựng văn minh tinh thần của quần chúng được triển khai thiết thực.

Trình độ dịch vụ văn hóa công không ngừng được nâng cao, sáng tạo nghệ thuật tiếp tục phát triển, sự nghiệp văn hóa và công nghiệp văn hóa phát triển mạnh mẽ; việc xây dựng, sử dụng và quản lý mạng Internet không ngừng hoàn thiện; phong trào thể thao, rèn luyện sức khỏe của toàn dân phát triển toàn diện. Âm hưởng chủ đạo về văn hóa rõ nét hơn, năng lượng tích cực trong văn hóa mạnh hơn, tự tin văn hóa được tăng cường, sức mạnh mềm về văn hóa và ảnh hưởng văn hóa Trung Hoa được nâng lên mạnh mẽ, thống nhất đoàn kết trên lĩnh vực tư tưởng của toàn Đảng, toàn xã hội ngày càng được củng cố.

Nắm vững quyền lãnh đạo đối với công tác ý thức hệ. Hệ tư tưởng quyết định hướng đi lên và con đường phát triển của văn hóa. Cần thúc đẩy Trung Quốc hóa, thời đại hóa, quần chúng hóa chủ nghĩa Mác. Xây dựng hệ tư tưởng xã hội chủ nghĩa có sức hội tụ và sức dẫn dắt lớn mạnh, để toàn thể nhân dân đoàn kết chặt chẽ về niềm tin lý tưởng, quan điểm giá trị, quan điểm đạo đức. Cần tăng cường trang bị lý luận, thúc đẩy tư tưởng xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới đi vào lòng người. Đi sâu nghiên cứu và xây dựng lý luận chủ nghĩa Mác, đẩy nhanh xây dựng khoa học triết học chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, đẩy nhanh xây dựng cơ quan tư vấn, nghiên cứu chính sách kiểu mới đặc sắc Trung Quốc. Hết sức coi trọng việc xây dựng và đổi mới các biện pháp truyền thông, nâng cao sức truyền bá, sức hướng dẫn, sức ảnh hưởng, độ tin cậy của dư luận báo chí. Tăng cường xây dựng nội dung trên mạng Internet, xây dựng hệ thống quản lý tổng hợp mạng, xây dựng không gian mạng trong sạch. Thực hiện chế độ chịu trách nhiệm đối với CTHTT, tăng cường xây dựng và quản lý thể trận, chú ý phân biệt vấn đề nguyên tắc chính trị, vấn đề nhận thức tư tưởng, vấn đề quan điểm học thuật, là lá cờ đầu trong việc phản đối và tẩy chay các quan điểm sai trái.

Trung Quốc xác định, trong bối cảnh hiện nay CTHTT và lãnh đạo CTHTT ngày càng trở nên phức

tạp. Đặc biệt với sự phát triển của kỹ nguyên kỹ thuật số, càng đặt công tác này vào thách thức ngày càng to lớn⁽⁶⁾.

Trước hết, nói đến không gian mạng là nói đến một ngôi nhà tinh thần được chia sẻ bởi hàng trăm triệu người. Như vậy nó có thể được coi là môi trường phù hợp với lợi ích của người dân. Tuy nhiên, không gian mạng lại đang mang đến một không gian đầy giả dối, lừa đảo, tấn công, ghen tuông, khủng bố, khiêu dâm, bạo lực nghiêm trọng là nơi kích động lật đổ quyền lực nhà nước, kích động chủ nghĩa cực đoan tôn giáo, thúc đẩy các ý tưởng chia rẽ quốc gia, xúi giục các hoạt động khủng bố bạo lực,... những hành động phải bị ngăn chặn kịp thời. Vậy chúng ta phải có trách nhiệm với xã hội và có trách nhiệm với mọi người, tăng cường quản lý không gian mạng theo quy định của pháp luật, tăng cường xây dựng nội dung trực tuyến, tăng cường công khai tích cực trên Internet, thúc đẩy văn hóa mạng tích cực và lành mạnh, tốt đẹp và sử dụng các giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Đây chính là một nội dung của công tác tư tưởng mà Tổng Bí thư Tập Cận Bình nhấn mạnh việc phải chỉ ra phương hướng tiếp tục củng cố hiệu quả sự lãnh đạo của Đảng về công tác tư tưởng. Trong bối cảnh thế giới và Trung Quốc đang phát triển nhanh chóng ngày nay, vậy làm thế nào để nâng cao hiệu quả của CTHTT và lãnh đạo CTHTT của Đảng thực sự đáng để xem xét và thảo luận.

2. Một số vấn đề đặt ra đối với việc thực hiện CTHTT của Đảng Cộng sản Trung Quốc

Nhấn mạnh đến tầm quan trọng của CTHTT, Đại hội XX của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã khái quát chỉ ra: □Chúng ta cần phải kiên trì chế độ căn bản chủ nghĩa Mác đóng vai trò chỉ đạo trong lĩnh vực ý thức hệ, kiên trì phục vụ nhân dân, phục vụ chủ nghĩa xã hội, kiên trì trăm hoa đua nở, muôn nhà đua tiếng, kiên trì chuyển hóa mang tính sáng tạo, phát triển mang tính đổi mới, dẫn dắt bằng giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, phát triển nền văn hóa tiên tiến xã hội chủ nghĩa, tôn vinh văn hóa cách mạng, kế thừa văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa, đáp ứng nhu cầu văn hóa tinh thần ngày một gia tăng của nhân dân, củng cố nền tảng tư tưởng chung đoàn kết phấn đấu của toàn Đảng và nhân dân

các dân tộc cả nước, không ngừng nâng cao thực lực mềm văn hóa quốc gia và tầm ảnh hưởng của văn hóa Trung Hoa□

Đảng Cộng sản Trung Quốc xác định, nhân dân là người tạo ra lịch sử và là lực lượng cơ bản quyết định tương lai và vận mệnh của Đảng và Nhà nước. Tuy nhiên, giới tinh hoa không phải là người ngoài cuộc, mà chính là người lãnh đạo và viết nên lịch sử theo cách và khả năng riêng của mình. Trí thức, đặc biệt là trí thức nhân văn, là một lực lượng quan trọng trong việc tạo ra và phổ biến tư tưởng chính thống và là lực lượng chính trong việc xây dựng một nền văn hóa xã hội chủ nghĩa mạnh mẽ. Là những người tiên phong của nền văn hóa tiên tiến có kiến thức khoa học và văn hóa hơn, trí thức đóng vai trò không thể thay thế trong việc xây dựng hệ tư tưởng xã hội chủ nghĩa và chịu trách nhiệm xã hội lớn. Hiện nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc phải cải thiện năng lực quản lý tư tưởng và làm tốt công tác tư tưởng. Cần phải hình thành một đội ngũ trí thức có kỹ năng chính trị mạnh mẽ và sức mạnh cao, đặc biệt là đào tạo một nhóm trí thức chiến lược. Những người được gọi là trí thức chiến lược, đặc biệt là những người cam kết với thể giới trong lĩnh vực kiến trúc thượng tầng khái niệm, cam kết nghiên cứu các vấn đề toàn cầu, cơ bản và phạm vi trong xây dựng lý thuyết. Hiện nay, trên cơ sở khám phá và hỗ trợ các trí thức chiến lược hiện có, chúng ta cũng phải trau dồi cẩn thận các trí thức chiến lược, đặc biệt là tập trung vào việc trau dồi một nhóm các tài năng nghiên cứu và phát triển chủ nghĩa Mác - Xít hàng đầu.

Ngay từ Báo cáo của Đại hội toàn quốc lần thứ XIX của Đảng Cộng sản Trung Quốc chỉ rõ việc cần phải nắm vững sự lãnh đạo của Đảng về công tác tư tưởng. Hiện nay, cần thiết lập tầm nhìn xa trông rộng, tăng cường tư duy chiến lược, tăng cường ý thức trách nhiệm, tuân thủ nghiêm ngặt các yêu cầu mới và nhiệm vụ mới được đưa ra bởi Đại hội XIX của đảng, thực hiện các yêu cầu của chính phủ trung ương đối với hệ thống trách nhiệm của công tác tư tưởng, giữ vững lập trường, quản lý đội ngũ và nghiêm túc chịu trách nhiệm.

Tổng Bí thư Tập Cận Bình chỉ ra rằng việc có thể làm tốt công tác chính trị tư tưởng hay không có liên quan mật thiết đến tương lai và vận mệnh của Đảng,

đến sự ổn định lâu dài của đất nước và sự đoàn kết quốc gia. Trong thời đại mới, công tác tư tưởng phải đổi mới với nhiều tình huống mới, những vấn đề mới và những yêu cầu mới.

Trên tinh thần đó, Đại hội XX đã nêu rõ quan điểm về việc vũ trang cho toàn Đảng lý luận sáng tạo đổi mới của Đảng là nhiệm vụ căn bản trong xây dựng tư tưởng của Đảng. Tăng cường toàn diện xây dựng tư tưởng của Đảng, kiên trì thống nhất tư tưởng, thống nhất ý chí, thống nhất hành động bằng tư tưởng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong thời đại mới, tổ chức và thực thi chương trình giáo dục, học tập lý luận sáng tạo đổi mới của Đảng, xây dựng chính đảng chủ nghĩa Mác loại hình học tập. Thực hiện nghiêm túc chế độ trách nhiệm đối với công tác tư tưởng và không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng. Quản lý công tác tư tưởng của Đảng là một nội dung quan trọng của xây dựng Đảng về tư tưởng. Công tác tư tưởng phải được tiến hành thường xuyên và lâu dài. Tuân thủ quản lý truyền thông của Đảng, không dao động, nâng cao vị thế chính trị, kiên trì quản lý thống nhất hệ thống mạng lưới báo, tạp chí, trên cơ sở đặt lợi ích xã hội lên trước hết, đồng thời thống nhất trách nhiệm của Đảng và của nhân dân. Kết hợp chặt chẽ giữa phục vụ quần chúng với giáo dục quần chúng.

Không ngừng tăng cường về sức mạnh hiệu triệu của Đảng. Tăng cường sáng tạo lý luận, đẩy mạnh vũ trang cho toàn Đảng tư tưởng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới của Tập Cận Bình. Giáo dục nhân dân bằng việc sử dụng những thành quả mới nhất của lý luận Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác vào chỉ đạo thực tiễn xã hội. Tăng cường triển khai sức mạnh trong việc hình thành mặt trận tuyên truyền trong lĩnh vực tư tưởng.

Tăng cường quản lý trên mặt trận tư tưởng và không ngừng nâng cao sức sáng tạo của Đảng. Đổi mới việc xây dựng nội dung lãnh đạo trên mặt trận tư tưởng trực tuyến. Hỗ trợ mạnh mẽ sự phát triển nội dung tư tưởng của Đảng và hệ tư tưởng chính thống của đất nước. Sáng tạo xây dựng nền tảng [Mạng lưới truyền thông], đẩy nhanh sự phát triển của phương tiện truyền thông mới nổi để tạo dựng một loại nền tảng truyền thông mới chính xác và có ảnh hưởng mạnh mẽ cho củng cố hệ tư tưởng chính

thống. Đổi mới quản lý Internet, kiên trì nguyên tắc [ai chủ quản, ai phụ trách] Tăng cường giám sát và quản lý hiệu quả các phương tiện truyền thông trực tuyến, xây dựng cơ chế kiểm soát và quản lý an ninh và bảo mật hiệu quả hệ thống thông tin cũng như nắm vững quyền chủ động của công tác dư luận trên hệ thống mạng xã hội.

Xây dựng thể và lực mạnh mẽ cho CTHTT và không ngừng tăng cường sức gắn kết của Đảng. Tổng Bí thư Tập Cận Bình nhấn mạnh rằng, nền tảng để giải quyết tốt các vấn đề của Trung Quốc là ở vai trò của Đảng. Kiên định không dao động lãnh đạo CTHTT đi vào chiều sâu. Kiên trì định hướng thống nhất, các cấp ủy Đảng phải đóng vai trò trung tâm trong việc huy động được đầy đủ, đồng bộ mọi lực lượng tham gia công tác tư tưởng./.

(1) Lý Vĩnh Thắng, Nhân dân nhật báo [人民日报] ngày 2 tháng 7 năm 2017, với tiêu đề [Vì sao Đảng Cộng sản Trung Quốc tự tin][中国共产党为什么自信]李永胜.

(2) Trần Sáng [Ly giải sâu sắc quan điểm quan trọng [giai đoạn phát triển mới]] Nhật báo Kinh tế, số ngày 13 tháng 8 năm 2017, [深刻理解[新的发展阶段]重大判断, 《经济日报》, 2017年08月13日; Bài của Trần Chấn Khái: [Năm năm Trung Quốc: Tăng cường lãnh đạo của Đảng đối với công tác hệ tư tưởng] Nhân dân Nhật báo, số ngày 10 tháng 8 năm 2017, [陈振凯, 中国这5年: 加强党对意识形态工作的领导] 2017年08月10日人民网—人民日报海外版].

(3) Lý Thận Minh: [An ninh văn hóa là tiền đề của cường quốc văn hóa] của tác giả, Viện phó Viện Khoa học xã hội Trung Quốc, Nhân dân Nhật báo, ngày 4 tháng 1 năm 2012 [文化安全是文化强国的前提, 李慎明, 人民日报 2012-01-04].

(4) Lý Cách Tân, [Kiên trì định hướng văn đề - tăng cường lãnh đạo của Đảng đối với công tác hệ tư tưởng] tạp chí [Hồn Trung Hoa] của Trường Đảng Trung ương Trung Quốc [李革新, 坚持问题导向 加强党对意识形态工作的领导] 《中华魂》 2018年10月11日].

(5) Đảng Cộng sản Trung Quốc, Báo cáo chính trị Đại hội XIX, [党的十九大报告辅导读本], 人民出版社Nxb. Nhân dân, 2017.

(6) Lý Ly, [Quyền lên tiếng của hệ tư tưởng thời đại dữ liệu lớn: thách thức và ứng phó] Tạp chí Đại học Cát Thủ, số 4, 2018; [李丽, 大数据时代的意识形态话语权: 挑战及应对, 《吉首大学学报(社会科学版)》 2018年第4期 P136-144页].